

.....
Vārds.....
uzvārds.....
klase.....
datums

TAUKU ŠĶĪDĪBA DAŽĀDOS ŠĶĪDINĀTĀJOS

Situācijas apraksts

Katram var gadīties sātīgas maltītes laikā uzpilināt uz apģērba tauku pilienu vai, darbojoties ap auto, notraipīt drēbes ar mašīneļļu. Mazgājot ar ūdeni un ziepēm, traips saglabājas. Aiznest uz ķīmisko tīrītavu vairs nevar paspēt. Varbūt mēģināt tīrīt ar degvīnu vai acetonu? Tā kā dzīvoklī nesen veikts remonts, tad mājās ir arī citi šķīdinātāji: vaišpirts (satur benzīnu B70) un krāsas šķīdinātājs R-4 (satur acetonu un toluolu).

Pētāmā problēma

.....

Hipotēze

.....

.....

.....

.....

Darba piederumi, vielas

.....

.....

.....

.....

Darba gaita

Tauku šķīdināšana

1. Četrās numurētās mēģenēs ievieto pa nelielam gabaliņam ($\varnothing \approx 5$ mm) cietao tauku!
2. Pirmajā mēģenē pielej ≈ 2 ml destilēta ūdens!
3. Pārējās trijās mēģenēs pielej ≈ 2 ml kādu no dotajiem šķīdinātājiem!
4. Mēģeņu saturu maisi ar stikla nūjiņu!
5. Novērojumus ieraksti datu tabulā!

Tauku traipa tīrīšana

1. No skolotāja piedāvātā sadzīves šķīdinātāju klāsta izvēlies piemērotāko un samērcē ar to vates vai vairākkārt salocītu marles gabaliņu!
2. No papīra salvetes, to vairākkārt salokot, izveido paliktņi (8 vai vairāk kārtas)!
3. Uz paliktņa novieto kokvilnas auduma gabalu ar tauku traipu un šķīdini to, beržot ar izvēlētajā šķīdinātājā samērcētu vati!
4. Ja traips ir tumšs (piemēram, notraipīts ar mašīneļļu), tad to pārvieta uz tīra paliktņa un procedūru atkārto!

legūto datu reģistrēšana un apstrāde**Tauku šķīšana dažādos šķīdinātājos**

Tabula

Šķīdinātāja nosaukums	Šķīdinātāja ķīmiskā formula	Novērojums

Rezultātu analīze un izvērtēšana

Analīzē novērojumus!

.....

.....

.....

Pēc eksperimenta rezultātiem pamato šķīdinātāja izvēli!

.....

.....

.....

.....

.....

Secinājumi

Secini, kādos šķīdinātājos tauki šķīst un kādus sadzīves šķīdinātājus var lietot tauku traipu tīrīšanai vai, piemēram, virsmas attaukošanai pirms līmēšanas!

.....

.....

.....

.....

.....